

PROSTORNI MODELI NASLIJEĐA
KULTURNI KRAJOLIK DVORACA
REVITALIZACIJA DVORACA
MREŽA DVORACA
MODELI KORIŠTENJA DVORACA

Ilustracija:

Zagrebački prsten dvoraca, kartografski prikaz (autor: Josip Barišić, 2015.)

Literatura:

1. Brožek, M.; Mozdžen, M.; Pijanowski, J.M. (2013.), *Cultural landscape potential and local strategies of rural area development*, Geomatics, Landmanagement and Landscape, 1: 7-17
2. Dundović, B.; Obad Šćitaroci, M.; Bojanić Obad Šćitaroci, B. (2015.), *Revitalisation of Country Houses Along the Route 'Tracing the Steps of Counts Jankovich': Guidelines for Nodes of Functional Intensities*, u: Cultural Heritage – Possibilities for Spatial and Economic Development: Proceedings [ur. Obad Šćitaroci, M.], Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: 114-119, Zagreb
3. Magdić, H.; Obad Šćitaroci, M.; Bojanić Obad Šćitaroci, B.; (2015.), *Metoda tablično-dijagramskog programiranja povijesnog naslijeđa – primjer dvorca u Nuštru*, str. 144-149, u: *Prostorne i razvojne mogućnosti kulturnog naslijeđa – zbornik radova*, Zagreb, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Ākademik prof.dr.sc. **Mladen Obad Šćitaroci**, dipl.ing.arh.

Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
scitaroci@gmail.com

Izv.prof.dr.sc. **Bojana Bojanić Obad Šćitaroci**, dipl.ing.arh.

Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
bbojanic@arhitekt.hr

MLADEN OBAD ŠĆITAROCI
BOJANA BOJANIĆ OBAD ŠĆITAROCI

PROSTORNO-PLANERSKI I URBANISTIČKI MODELI ZA OŽIVLJAVANJE I UNAPRJEĐENJE KULTURNIH KRAJOLIKA DVORACA

Skup dvoraca sa svojim ladanjskim sklopovima na nekom području bili su u povijesti bitnim čimbenicima identiteta kulturnoga krajolika. Na revitalizaciju pojedinog dvorca bi, stoga, trebalo gledati kao na aktivaciju žarišnoga intenziteta mreže koja predstavlja jedinstveni kulturni krajolik. Intenziviranje pojedinih dvoraca je u tom smislu moguće ostvariti jedino cjelokupnim sagledavanjem prostora, odnosno prostorno-planerskim i urbanističkim pristupima i modelima.

Model mreže dvoraca obuhvaća dvorce i ladanjske sklopove prema određenim srodnim značajkama, pa tako možemo govoriti o mrežama: a) prema regiji, mezoregiji ili mikroregiji (npr. dvorci Hrvatskoga zagorja, dvorci središnje Slavonije, dvorci Baranje); b) prema oblikovnim i stilskim značajkama (npr. barokni dvorci Hrvatskoga zagorja, slavonski klasicistički dvorci, zagorske kurije); c) prema sredstvu obilaska (npr. pješice je moguće obići dvorce zaprešićkoga kraja, biciklom je moguće obići dvorce stubičkoga kraja); d) prema povijesnoj ili kulturnoj ruti (npr. dvorci uz vinske ceste); e) dvorci koji su pripadali istome gospodarstvu ili istoj obitelji (npr. slavonski dvorci na posjedima obitelji Janković, dvorci obitelji Vranyczany-Dobrinović).

Prostorni modeli su oni koji okupljaju dvorce u sustav koji čini smislenu prostornu cjelinu, pa tako možemo govoriti o prstenima dvoraca oko velikih

gradova, linearnim modelima dvoraca (dvorci duž autocesta, državnih ili turističkih cesta), raspršenim dvorcima u krajoliku (paviljonski model dvoraca), a ponekad i pojedinačni dvorac zajedno sa svojim krajolikom može činiti zatvoreni prostorni model.

Tematski modeli naglašavaju posebne vrijednosti prostora koje onda postaju nositelj turističke ponude određenoga kraja. Tako možemo govoriti o dvorcima hotelima, lovačkim dvorcima, dvorcima muzejima, dvorcima vinarijama i kušaonicama vina (poglavito uz vinske ceste), dvorcima restoranima (što doprinosi razvoju gastronomskog turizma regije), i drugima. Tome modelu srodni su i **funkcijski modeli**, koji su poblizhe određeni tipologijom i namjenom dvorca, pa tako imamo: a) dvorce namijenjene boravku ljudi (hoteli, hosteli, dvorci za najam, smještajne depandanse); b) dvorce namijenjene ugostiteljstvu (restorani, vinarije, kušaonice); c) dvorce kao upravna žarišta (smještaj prostora lokalne samouprave naselja ili županije); d) dvorci kao poslovne zgrade (uredski prostori, poslovni inkubatori, smještaj organizacija, zajednica, udruga); e) dvorci kao društvena i kulturna žarišta zajednice (muzeji, arhivi, knjižnice, čitaonice, obrazovne ustanove, škole plesa, kulturni instituti i centri, umjetničke radionice); f) dvorci kao žarišta inovacija (znanstveni i istraživački centri, gospodarski inkubatori).